

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 1-50.

„TABOR“ izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri a
datumom naslednjega dne ter stane
mesечно po št. D 12-50, za lo-
sestanje D 20-50, dostavljen na dom
D 14—, na izkaznice D 12-50
izsesti po dogovoru.

Naročila se pri upravi „TAE“
MARIBOR, Jurčičeva ulica

Poslanična plačana v gotovini

TABOR

Knjžnica liceja

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 1-50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon intern. št. 279.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, doma. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoštevilni
račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
sprejme. — Rokopis se ne vrača.

Leto: IV.

Maribor, petek 16. novembra 1923.

Številka: 260.

Radikalci — grobokopi agrarne reforme.

Maribor, 14. novembra.

Te dni se je partizanstvo, pršnost in vse zlo radikalnega režima razgalilo do nagote. V prvi sekciji finančnega odbora je prišel v pretres budžet ministrstva agrarne reforme. Razumljivo bi bilo, da bo minister Milan Simonović pred zakonitim kontrolorji državnega gospodarstva zagovarjal svoj proračun in branil vladno stališče v kočljivem vprašanju, ki je napravilo i v javnosti i v parlamentu že toliko hrupa. Kaj še! Minister agrarne reforme je v »nujnih zadevah« odstopoval v Osijek in od tam brzojavil, da je bolan. Če ni gospodarja pri hiši, tudi posli ne dajejo računa o gospodarstvu. Zato so gospodje sekcij-ski šefi ostali doma in finančni odbor je bil prepuščen samemu sebi. Prav lahko razumemo, da je ob tej priliki prišlo do izjave vse ogorčenje, ki vlada med našim ljudstvom nad vladno prakso v agrarni reformi. Opozicijski člani sekcije za pretres proračuna ministrstva agrarne reforme so iznesli na dan uprav uničujoča dejstva. Tudi radikalnim članom sekcije ni ostalo nič drugega, ko da obsodijo sramotno »delovanje« ministrstva agrarne reforme. Spriča razmer, ki so v zadnjih letih zavladale v ministrstvu in katerih posledice opazamo na praktičnem izvajanju agrarne reforme, se seveda ni čuditi, če je to ministrstvo postalo nepotrebno. Kaj naj se stori s kadavrom, ki smrdi na vsaki strani, kjer ga primeš: pokopljeno ga! Beg ministra Simonovića od strahu pred parlamentarno odgovornostjo je tako značilen, da preko njega ne more nihče, ki mu je mar napredek naše države. Minister, ki beži, ko bi moral zagovarjati svoje delo, ne bi mogel v drugih državah niti en dan več ostati na svojem mestu. V državah, kjer je vlada res eksekutiva parlamenta, bi bil nemo-goč režim, ki bi ščitil takega ministra.

Naj navedemo v ilustracijo radikal-skega »dela« v ministrstvu agrarne reforme le nekaj kričočih dejstev. Ugotovljeno je bilo, da se je nahajalo v tem ministrstvu še pred dvema mesecema 60 tisoč nerešenih aktov, dočim sedaj sploh ni znano, koliko jih je. Hiše, ki so bile sezidane za naseljence iz Istre, Gorice in Like, so se začele čez kratko časa po-dirati in so prizadale itak revnim kolo-nistom občutno škodo. Iz dolarskega po-sojila je bilo določenih 30 milijonov di-narjev za pomoč naselencem, a nihče ne ve zanesljivega odgovora, kam je izgi-nil ta denar, enako tudi 23 milijonov, ki so bili v lanskem budžetu določeni za agrarne zajednice. V Bosni in v Hercegovini so se dogajale reči, ki so v očitnem protislovju z zakoni. (To je Ahilova peta radikalcev, ki delajo zakone za to, da jih ne izvršujejo!)

Dejstvo, da minister agrarne reforme ne čuti potrebe, odgovarjati na tolikokrat iznešene in zdaj tudi v sekciji finančnega odbora ugotovljene obtožbe, si začenjajo nekateri razlagati kot polom agrarne reforme. Njeni nasprotniki prihajajo s številskimi in natančnimi podatki, ki dokazujejo, da je bila agrarna reforma škodljiva napredku našega gospo-darstva v splošnem in poljedelski pro-dukciiji posebej. Vlada g. Pašića si ne zna pomagati in se ji zdi najprimernejša kirurška metoda: odrezati vladni organ, ki je imel izvajati agrarno-reformo! Se-veda je to fiasko, ki nam je vsem v sra-moto. Zdaj nam ostane le še vprašanje: Ali je to polom samega načela agrarne reforme? Je-li bila ideja, ki jo je tako le-po povdari naš vladar: »Zemlja bodi one-ga, ki jo obdeluje.« že v samem bistvu zmotna in zgrešena?

Odločilna borba za razmejitev z Rumunijo.

Nemški protest radi Zombolje.

Beograd, 15. novembra. (Izv.) Glas-som poročila ministrstva zunanjih zadev pogodba o razmejitvi odnosno o korek-turah meje med našo državo in Rumuni-jo še ni podpisana. Zatrjuje pa se, da se to zgodi tekom tega tedna. Ozemlje, ki ga odstopimo mi Rumuniji, odgovarja onemu, ki ga dobimo v zameno. Včeraj je posetil pomočnika ministra zunanjih zadev Panto Gavrilovića član razmejit-vene komisije, g. Petković. Od vlade je dobil nalog, da mora tekom prvega ted-na po podpisu pogodbe izvesti razmeji-tev in označiti natančno mejo. G. Petko-vić odpotuje danes v Zomboljo, da defi-nitivno uredi mejo sporazumno z ru-munsko komisijo.

Bukarešta, 15. novembra. (Izv.) Tukajšnji listi ostro napadajo vlado radi razmejitve med Rumunijo in kraljevi-

Tudi Rumuni hočejo še več.

no SHS. »Dimineac« objavlja članek senatorja Bacarda, ki je s sedanjo mejo nezadovoljen in pravi, da je še vedno čas za korekture, dokler pogodba še ni pod-pisana. V svojem članku opozarja na ar-bitražo velesil ter zahteva za Modoš in Pardonj Vršac ali Bunar in Belo Crkvo.

Beograd, 15. novembra. (Izv.) Za dne 17. tm. je sklicano v Zomboljo veliko protestno zborovanje, ki ga je sklicala nemška stranka radi odepitve Zombolje od naše države in priključitve k Rumu-niji. Na zborovanju bodo govorili vsi nemški poslanci in delegati vseh pokra-jin, v katerih so naseljeni tudi Nemci. (Kakor se vidi, se Nemci ne morejo lo-čiti od naše države, dasi jo v inozemstvu povsod najgrše blatijo. Tako dobro se jim namreč nikjer ne godi, kakor pri nas! Op. ured.)

Odmev oprostilne razsodbe praške porote.

Razburjenje v beograjskih

političnih krogih.

Beograd, 15. novembra. V zvezi z vestmi, ki so včeraj dospale iz Prage, da je bil morilec bolgarskega politika Da-skalova pred praško poroto oproščen, je zavladalo v političnih krogih očitno ne-zadovoljstvo. Nihče ni pričakoval, da bo češko-slovaška porota oprostila aten-tatorja, ki mu je bil dokazan čisto nava-den umor. Na ta način ne bo noben naš politik več varen življenja, ker je goto-vo, da bodo makedonstvujušči sedaj z

novi vmeno pripravljali atentate, ozi-ro-ma izvršili one, ki so bili že zdavnaj ske-njeni, ki pa jih zaradi energičnih odredb v nekaterih državah Male antante niso mogli izvršiti. Dasi je bilo pred praškim sodiščem zločinsko delovanje macedon-skih teroristov docela razkrita, so z opro-ščenjem Nikolova dobili nekako moralno zadovoljenje, ki jim bo dobro služilo za agitacijo.

Sporazum z Bolgarijo glede odškodnine za rekvizicije.

Sofija, 15. novembra. Po petdnev-nem zastoju se je jugoslov.-bolgarska komisija sestala iznova in nadaljuje svo-je delo. Dosežen je bil sporazum glede odškodnine za rekvizicije, ki jih je izvr-šila Bolgarska med vojno na srbskem o-

zemlju. Bolgari so pristali na predlog naše vlade, da plačajo 800 milijonov le-vov. Glede načina izplačila so naši dele-gatje sprejeli bolgarski predlog, da se polovica izplača v gotovini, druga polo-vica pa in natura.

Konferenca policijskih strokovnjakov v Zagrebu.

Zagreb, 15. novembra. Včeraj pred-poldne ob 10. uri se je začela konferenca policijskih strokovnjakov iz vseh pokra-jin naše države. Konferenca se vrši v prostorih bivšega sabora. Popoldan se je nadaljevala, za zvečer pa so bili udele-ženci povabljeni na čajanko pri pokra-jinskem namestniku. Konferenca je taj-na. Zagrebško policijsko ravnanje in izdala nikakega poročila o poteku konferenca.

Francija in separatistično gibanje v Porečju.

Pariz, 15. novembra. (Izv.) Angleški poslanik v Parizu, Lord Crewe je danes posetil ministrskega predsednika Poin-carea ter mu izročil noto angleške vlade glede separatističnega gibanja v zasede-nem ozemlju. Angleško ministrstvo zu-nanjih zadev je, kakor znano, že svoj čas opozorilo francosko vlado na juridične posledice tega gibanja, ki bi lahko imelo za posledico razveljavljenje mirovne pogodbe, če bi Nemčija kot celota raz-padla in bi se zdrobila v male države, ki same faktično niso podpisale mirov-ne pogodbe in torej tudi niso prevzele iz mirovne pogodbe izvirajočih obveznosti. V odgovoru povdarja ministrski preds. Poincare, da so bile francoske oblasti v zasedenem ozemlju napram temu giba-nju popolnoma nevtralne in nepristran-ske in ga smatrajo za popolnoma inter-no nemško zadevo, v katero se Francija ne bo vmešavala.

Razpust narodnih socijalistov na Bavarskem.

Monakovo, 15. novembra. (Izv.) Bavarski uradni list prinaša danes raz-glas, s katerim se razpušča narodno-so-cijalistična stranka in vse njene organi-zacije, predvsem bojne formacije »Ober-land« in »Reichswehrfagge«. Vse društ-veno in strankino premoženje pripade državi.

Konflikt radi poljskih židov.

Monakovo, 10. nov. (Izv.) Listi po-ročajo, da je poljska vlada predala ba-varski vladi radi izгона poljskih židov ultimatum, v katerem grozi z izgonom vseh bavarskih in nemških državljanov iz Poljske.

V Monakovem mir.

Monakovo, 15. novembra. (Izvirno). V mestu vlada zopet mir. Včeraj in dan-es je prenehalo zbiranje množic. Pola-goma dobiva mesto zopet vsekdanje li-ce, kakor ga je imelo pred pučem.

Umrli knez Cumberlandski.

München, 15. novembra: (Izv.) Knez Ernest Avgust Cumberlandski je danes ob 3. uri pop. umrl. (Pokojnik je bil ro-jen l. 1845 kot sin kralja Jurija V. v Ha-novru; bil je znan ljubitelj in podpornik vede in lepe umetnosti).

BORZA.

Curih, 15. novembra. (Izv.) Salepni tečaji. Pariz 30.20, Beograd 6.55, London 24.82, Praga 16.50, Milan 24.82, Newyork 572 sedem osmin, Dunaj 0008½, žig. kro-ue 0008½.

Ne bomo citirali literature o agrarni reformi, ki se je začela kopičiti zlasti po vojni in ki razmotriva kompleks pro-blemov o agrarni reformi znanstveno in politično, socialno in individualistično itd. Agrarna reforma ni demagoško geslo ki bi šlo za tem, da se bogatemu vele-posestniku odvzame zemlja in da reve-žem, temveč je aplikacija modernih soci-alnih nazorov na zastarele agrarne od-nošaje. Je poskus, zadostiti potrebo po-ljedelcev po zemlji in dvigniti produkci-jo tako, da se rodovitna zemlja izroči pridnim človeškim rokam, namesto da o-stane špekulacijski predmet veleposest-nikov. (Na Ogrskem so mnogi velepo-sestniki med vojno sejali koprive, ker so bile dražje kot pšenica — ljudstvo pa je trpelo pomanjkanje!)

Agrarna reforma je sploh zelo širok program, ki ni omejen zgolj na delitev veleposestniške zemlje. Radikalci, ki kot stranka srednjih posestnikov, trgov-cev in druge male buržuazije, sploh niso nikoli prav umevali potrebe moderne u-reditve agrarnih odnosov, so otimali de-mokratom ministrstvo agrarne reforme iz čisto partizanskih vzrokov. Njim je politika dajanje in sprejemanje. Zemlja je dragocena vaba — zato tudi dober predmet za politično špekulacijo. O tem so že dovolj pisali vsi opozicijski li-sti, zato gremo naravnost k jedru vpra-šanja:

Ni tehtnega dokaza, da bi bila agrar-na reforma že sama na sebi zmotna. Praksa v raznih državah, zlasti na pr-na Češkoslovaškem, je pokazala, da je treba postopati previdno, da pa smotre-na razdelitev veleposestev koristi inte-resom narodnega gospodarstva in social-nim potrebam države. Ne gre tedaj za idejo, gre za metode. In kaj so metode? Ljudje, ki jim je poverjeno izvajanje a-grarne reforme!

Postopanje ministra Simonovića je jasen dokaz, kako »resno« mislijo radi-kalci z agrarno reformo. In pred Simo-novićem so bili tudi drugi radikalci, ki so imeli podobne nazore o važnosti a-grarne reforme. Dokler so bili demo-kratki v koaliciji, je bilo njih stališče tudi zaradi slabe radikalne prakse v agrarni reformi jako otežkočeno. Odkar so ra-dikalci sami na krmilu, je agrarna re-forma postala karikatura socialne preo-snove. Radikalce vežejo politične vezi z najzakrnjenjšimi, srednjeveškimi spa-hijami Turki. Predniki teh so si osvojili srbsko zemljo in danes jih ščiti vlada, ki je v prečanskih krajih tako goreča v zaščiti pravih in namišljenih srbskih in-teresov! Partizanstvo in korupcija, to sta dve rak-rani na naši agrarni reformi. Ker so jo izvajali ljudje, ki ne čutijo bolečine teh ran, je postala ravno naro-be, kakor bi bila morala biti.

Iz vsega tega vidimo jasno kot beli dan, koliko je dati na toliko hvalisani program radikalne stranke in na držav-niško sposobnost njenih voditeljev. Ra-dikalci so napravili iz agrarne reforme partijsko geslo in to geslo lahko sedaj mirno odpravijo, ko mislijo, da za uspeh pri bodočih volitvah zadostujejo fondi in — bajoneti. Prejalsije mora ljudstvo spoznati, kam ga vodi koruptni režim NRS.

Politične vesti.

* Dr. Ploj bo odpoklican iz Pariza? Z ozirom na predstojajo upravno razdeli-tev Slovenije v oblasti je izjavil mini-ster za notranje zadeve dr. Vnjičić so-trudniku beograjskega dnevnika »Vre-mec«, da je zahteval od zunanjega mini-stra, naj odpokliče dr. Ploja iz Pariza, da bo mogel nastopiti svoje mesto kot veliki župan.

* Kje pa je ostal g. Šiftar? Za nedeljo 11. nov. so klerikalni časopisi naznanja-li shod zaupnikov SLS iz Prekmurja na

Makedonski teror pred praško poroto.

Senzacionalni proces proti morilecu bolgarskega politika Daskalova. — Atentator je izvršil umor po ukazu Todora Aleksandrova, voditelja makedonstvujuših. — Čudna sodba praške porote: morilec oproščen.

Maribor, 15. novem.

V Lausanni na Švicarskem se ni končal znameniti proces zoper atentatorja na boljševiškega delegata Vorovskega. Pred nevtralnimi sodiščem je slišati strašne obtožbe boljševiškega in belega terorja. To so prizori iz navadne klavnice, kjer se ljudje koljejo zaradi nekakih »idealov«, v resnici pa vsled skrajne pousrovelosti in zverinskih instinktov. Včeraj pa je bil pred poroto v Pragi makedonski terorizem. Pred sodiščem je stal morilec bivšega bolgarskega poslanika v Pragi in Stambuljskega prijatelja Daskalova. 22-letni nedoučeni dijak Atanas Nikolov je že zgodaj zašel v organizacijo makedonstvujuših in sicer v ilegalni odsek, ki ima nalogo, vprizarjati atentate in krvoprelitja. Makedonstvujušči so pristaši bolgarskega režima, ki je vladal med vojno in ki je bolgarskim šovinistom omogočal ropati in moriti na srbski zemlji. Atanas Nikolov je izdal, da se je dne 10. maja t.l. vršil na Črni gori med Kumanovim in Skopljem tajni sestanek makedonskih teroristov, ki ga je vodil prosluli Todor Aleksandrov. Tu so žrebali, kdo bo umoril Daskalova. Kocka je odločila za Nikolova, kateremu so prebrali paragraf družbenih pravil, ki določa, da bo vsak član, ki ne izvrši danega mu ukaza, tekom 24 ur ustreljen. Nikolov trdi, da si je rajši izvolil atentat, ki mu je vendar nudil več možnosti, da si bo rešil življenje. Nikolov je nato odšel v Prago, kjer je postopal po navodilih organizacije. Ko je nastopil primeren trenutek, je ustrelil v zadnjo stran po ulici gredočega Daskalova in ga ranil tako, da je Daskalov čez kratko časa izdihnil; ranil pa je tudi Daskalovega prijatelja Bojadžija. Včeraj je stal Nikolov pred praško poroto. Obtožen je bil zaradi zahrbtnega umora. Porota je bila sestavljena iz sedmih žensk in petih moških.

Tekom razprave so prišle na dan razne zanimivosti o organizaciji makedonstvujuših, ki pa so pri nas večinoma znane. Daskalova so obsodili na smrt, ker je 1. v svetovni vojni zapustil fronto in odšel na antantno stran, 2. ker je dal tajno ubijati makedonske begunce in 3. ker je podpisal niško konvencijo o zblizanju Jugoslavije in Bolgarije. Makedonstvujušči so zakleti in neizprosni sovražniki Srbov. Oni smatrajo Makedonce za Bolgare in so jim tudi najbolj zverinska sredstva dobra, da dosežejo svoje namene. Morilec Nikolov se je prvotno izgovarjal, da je storil umor iz človeških idealnih nagibov, za blagor svojega naroda. Pozneje je priznal, da je ravnal pod pritiskom organizacije, boječ se maščevanja.

Državni pravnik je dobro povdarjal: »Če bi to bilo dovoljeno, bi si lahko vsak

ustanovil podobno organizacijo, zavezal člane s prisego, jim grozil s smrtjo in kršitelje res tudi ustrelil. Kake posledice bi imela taka »svoboda! Teroristična organizacija bi lahko postreljala vse narodne voditelje in predstavitelje državnega reda. Lahko pa se trdi, da je obtoženec stopil v tako organizacijo iz idealnih nagibov... Pomislite, da je pojem idealov različen, zavisen od tega, kdo si je ideale postavil! Drugi ideal ima član enega naroda, drugi ideal zopet član drugega naroda in verstva. Težko je reči, da bi bil vsak taki ideal za nič; narobe, vsak se skuša uveljaviti za blagor svojega naroda, verstva itd. Dokler se boj za ideale vrši zakonitim potem, je vrelec kulture in človeškega napredka. Nastaja vzajemna tekma, ki lahko ljudstvu le koristi. Predstavite si, kaj bi se zgodilo, če bi bilo splošno dovoljeno, se boriti za ideale s pomočjo nasilja in umorov...»

Vzlic temu, da je morilec Nikolov sam priznal svoje zločine in da mu je bila krivda popolnoma dokazana, so praški porotniki zanikali prvo vprašanje o zahrbtnem umoru ter drugo vprašanje o zločinu proti varnosti življenja, in potrdili z večino glasov prestopke o prepovedanem nošenju orožja, zaradi katerega je bil obsojen na 48-urni zapor.

Obsodba je izzvala ogromno senzacijo. Take obsodbe ni nihče pričakoval in je težko azumeti, kakši nagibi so vodili ženske porotnice, ki so imele večino, da so oprostile človeka, ki je ob belem dnevu na ulici tujega mesta zversko umoril političnega nasprotnika! Pota češke ljudske justice so nerazumljiva. Iz Prage slišimo glas: Kdor hoče politično ubijati, naj si spravi orožni list, pa sploh ne bo obsojen niti na 48 ur!

Praški listi so obsodbo odločno obsodili sam umor in divjanje makedonstvujuših, kar nam služi v zadoščenje. »Česke Slovo« je pisalo, da nesrečni Makedonce nočejo spoznati, da leži usoda Balkana v ozkem sporazumu med obema slovanskima narodoma in državama na Balkanu in da njih delo razpihuje nade Italijanov in Madžarov. Umor Daskalova spada k nesrečnim umorom poveljne Evrope, ko neizkušeni in sfanatizirani mladeniči pod vplivom temnih sil morijo ravno tiste osebnosti, ki bi lahko ustvarile boljše razmere in sporazum med narodi. Na drugem mestu pa trdi »Česke Slovo«, da se je Čehom kot civiliziranemu narodu težko sprijazniti z balkansko hajduško romantiko, ki jo kažejo politična anarhija, pustolovske sekte v gorah, tajna ustava, žrebanje, smrt v 24. urah itd.

Vzlic temu je češka porota činičnega morilca — oprostila!

Katerem bi naj poročali poslanci Klekl, Siftar in Žebot. Po 11. tm. smo prebrskali vse klerikalne liste, da bi kje našli ime Siftar med »poročevalci«, pa ga tudi z Diogenovo lučjo nismo mogli najti. Ali je moral radi nujnih »intervencij« ostati v Beogradu? Ali pa še vedno čepi na njem politična kupčija z radikali, katero klerikalni časopisi z vnuemo tajajo?

Dobro zaslužen lekcije je dal »Sl. Narod« gospodom od SKS, ki pravijo, da so napredna stranka, a so se vkljub temu dne 7. tm. na izrednem obnem zboru Hipotekarne banke jugoslov. hranilno združili s klerikalci proti zastopnikom hranilnic, da bi izrgali iz rok odbor, ki je sedaj v naprednih rokah. Gospodje od SKS imajo namreč danes v rokah Zvezo slovenskih zadrug, ki posekuje 40% delnic Hipotekarne banke. Nakanó klerikalcev, s katerimi so se združili SKS-arci, so preprečili zastopnikom hranilnic, ki so zapustili dvorano in tako onemogočili sklepčnost. »Sloven. Narod« bere gospodom SKS-arcem zaradi njih izdajstva sledeče levite: »Odkrito obžalujemo, da so se zastopniki kmeticev dali speljati od klerikalcev na led ter zlorabiti ta korak, ki je za lepo prometajoči narod skrajno škodljiv. Nastop

te koalicije je namreč prepričal, da bi bila banka zvišala svoj kapital, kar je nujno potrebno, ako si hoče pridobiti pravico reeskomptnega kredita pri Narodni banki. Druženje s klerikalci rodi vedno slabe sadove. Tudi gospodje od SKS so morda medtem že uvideli, da je najgriša nevhaležnost plačilo klerikalcev. Dogodki pri neki veliki stanovski organizaciji to v polnem obsegu potrjujejo. Zato caveat consules. Napredna javnost brez razlike strank nikdar ne bo odobraval postopanja, kakršna so si izbrali gospodje od SKS pri tej priliki. Mi ga s širokega vidika splošnih naprednih interesov obžalujemo in grajamo.»

Nad nemškimi poslancem Schauerjem se upravičeno razburja »Straža«, ker farba svoje ljube nemške volice po Mariboru in Dravski dolini. Kaj bo pa rekla ljuba tetka »Straža«, če ji povemo, da je imel poslanec Schauer nedavno v Slov. Gradcu pri Schullerju sestanek, na katerega so slovenjegraški nemškutarji spravili tudi nezavedne slovenske kmete iz okolice, tako da je moral Schauer celo slovenski govoriti? In kaj bo rekla »Straža« še posebej, če ji povemo, da sta bila na tem sestanku dva župana iz okolice, ki jih je »Straža« vedno reklamirala kot odlične pristaše SLS in da sta

»navdušeno« pritrjevala Schauerju? Ali ji naj postrežemo z imeni??

Iz proračuna ministrstva prosvete. Druga sekcija finančnega odbora Nar. skupščine je razpravljala 14. tm. o proračunu ministrstva prosvete. Zvišale so se štipendije za naše dijake v inozemstvu na 2 mil. din., za dijake učiteljske za 1 mil. din.; kredit za jugoslov. akademijo znanosti in umetnosti v Zagrebu se je zvišal za 300.000 D, za analfabetske šole za 400 tisoč Din.

Hitler in Ludendorff. Vodja bavarskih pučistov, Hitler, je bil v pondeljek v Staffelsee-u aretiran. Vlada ga namerava izgnati iz države, ker ni bavarski niti nemški, temveč avstrijski državljani, pristojen v Braunau na Nižjem Avstrijskem. General Ludendorff, eden glavnih pomagačev Hitlerja, je poslal državnemu komisariju pismo, v katerem pravi, da je bil proti svoji volji pritegnjen v Hitlerjev puč, ki ga sam obsoja. Obenem je nasvetoval Hitlerju, naj se sam javi oblastem.

Pred novimi volitvami v Angliji. Angleški premier Baldwin je izjavil, da bo parlament tekom tedna, najbrž 16. tm. razpuščen. Nove volitve bodo 5. ali 6. decembra.

Dnevna kronika.

ZA REVNO DECO OB MEJI!

V proslavo rojstva Nj. Vis. prestolonaslednika Petra I. priredi obmejna šola na Kapli božičnico z obdarovanjem revnih otrok obmejnega prebivalstva. Uspeh prireditve bi bil tukaj tik ob meji velike važnosti, ker s prireditvijo božičnice in obdarovanjem otrok utrdili bi si narodno zavednost njihovih starišev in obmejnega prebivalstva sploh. Na božičnico se pripravljajo tudi onostran meje »Schulvereine« in želeli je, da bi pri nas uspela nameravana prireditev čim boljše. Število obmejne, revne dece je veliko, zato prosí vodstvo šole usmiljena srca, da daruje po svoji možnosti bodisi v denarju, ali blagu. Obdarovana mladina jim bode za najmanjši dar iz srca hvaležna! Prispevki naj se blagovoljno oddati v upravištvu »Tabora« do 7. decembra t. l.

Zopet ogoljufani! Ko je ministrska komisija dne 13. tm. izdelovala naredbo o draginjskih dokladah uradništva, je finančni minister dal inštrukcije, da se smejo dohodki uradništva skupno povišati samo za 25 odstotkov napram dozdajnim. To se pravi z drugimi besedami, da se bodo dozdajne draginjske doklade za več ko polovico zmanjšale in da bodo torej celokupni dohodki le neznatno zvišani. Naravno je, da je ta vest z ozirom na obljube, ki jih je dal dr. Stojadinović še pred par dnevi uradniški deputaciji, vzbudila med uradništvom konsternacijo. Pripravlja se obsežna obrambna akcija.

Novi konzularni predstavniki v naši državi. Naša vlada je izdala začetkom meseca septembra eksekvaturu sledečim tujim konzularnim predstavnikom v naši državi: G. Lodo de Romano, konzul Italije v Zagrebu; g. Persino Giovanni, konzul Italije v Dubrovniku; g. Bohuslav Beneš, konzul Čehoslovaške v Splitu; g. Milivoj Crnadec, častni konzul Holandije v Zagrebu; g. Miloš Petronijević, častni konzul Danske v Beogradu; g. Dragotin Štrucelj, častni konzul Portugalske v Ljubljani; g. Valter Alfred Heikel, konzul Turške v Beogradu.

Klerikalne mahinacije v Kmetijski družbi za Slovenijo. Po smrti predsednika g. Pirca je vodil družbine posle prvi podpredsednik, klerikalni profesor Jarc. Ta je sabotiral vse sklepe glavnega odbora in zlasti tudi skušal zavlačevati sklicanje občnega zbora družbe za letošnje leto, na katerem bi se imelo na novo voliti 6 odbornikov. Klerikalci se tega občnega zbora zelo bojijo, ker bo se bolj omajal njihove pozicije v družbi. Glavni odbor se je vočigled tem klerikalnim mahinacijam sestal k plenarni seji dne 14. tm. ter sklenil, da se izreče nezaupnica poslevodenju I. podpredsedniku prof. Jarcu ter se ga takoj odveže od vršenja predsedniških funkcij. Vodstvo poslev je prevzel II. podpredsednik g. Ivan Pipan. Občni zbor družbe se vrši 16. dec. Klerikalnemu sabotiranju družbe je konec!

Amnestija za vojaške begunce. Ponovno se objavlja: Ukazom S. Broj 9211

od 21. oktobra 1923 god. so oproščena in pozabljena vsa krivična dejanja samovoljnega oddaljenja, begstva in dogovorjenega begstva iz vojske vseh onih podoficerjev, kaplarjev in redovov naše vojske, koji so ta dejanja zakrivali v času od 8. junija 1922 do 21. oktobra 1923, pa so se sami vrnili oziroma se bodo vrnili v svoje komande ali se bodo sami prijavili vojaškim ali civilnim oblastim radi odpotovanja h komandi najkasneje do 21. januarja 1924. O tem se obvesti občinstvo, da zainteresirani roditelji, sorodniki in znanci priobčijo ta ukaz o amnestiji vsem takim beguncem! Ti se pozivajo nemudoma, da se sami prijavijo do 21. januarja 1924 oblastim, ker je to v njihovem lastnem interesu.

Mednarodni zdravniški tečaj na Dunaju. Zdravstveni odsek za Slovenijo poroča: Dunajska medicinska fakulteta priredi od 13.—16. decembra t. l. XI. mednarodni zdravniški specialni tečaj za laryngo-rhinologijo in otitrijo. Obiskovalci tečaja imajo plačati vpisnino, katera znaša 150.000 aK. Reflektanti naj priobčijo ime ter morebitne želje tajniku dr. A. Kronfeldu, Wien, IX. Porzellangasse 22.

Požar na Zagrebški gori. V torek je nastal požar v gozdu desno od Brestovca na Zagrebški gori. Telefonska zveza z Brestovcem je prekinjena. Požar se naglo širi in je zdravilišče Brestovac v veliki nevarnosti. Zagrebško gasilstvo in več čet vojaštva je odrinilo na lice mesta, da prepreči nadaljno širjenje požara. Škoda je ogromna. Kako je ogenj nastal, še ni pojasnjeno.

Ekskronprinc prišel v Oels. Iz Bratislave poročajo 13. nov.: Bivši nemški kronprinc je danes kmalu po 6. uri prispel na grad Oels.

Noblove nagrade. Iz Stockholma poročajo: Noblovo nagrado za fiziko je dobil Amerikanec dr. Milikan, nagrado za kemijo pa graški vseučiliški profesor dr. Pregl.

Nova svetovna novinska agentura. Francoski senator Paul Dupuy, ravnatelj največjih pariških dnevnikov »Petit Parisien« in »Excelsior«, se mudi sedaj v Ameriki, kjer študira najnovejšo tehniške pridobitve modernega tiska. V razgovoru z nekim ameriškim novinarjem je izjavil, da namerava po svojem povratku v Pariz osnovati novo, svetovno novinarsko poročevalsko službo za vso Evropo, slično oni v Ameriki, znani pod imenom »Associated Press«.

Gledališka igralka — častni doktor. Nam se to menda zdi malo čudno, da se podeljuje gledališkimi igralcem, poleg tega še ženski, naslov častnega doktorja, vendar pa to v Ameriki in Angliji že davno ni nič več novega. Tako je pred par dnevi vseučilišče v Manchesteru podelilo doktorat prava honoris causa med drugimi odličnimi intelektualci tudi eni najznamenitejših angleških gledaliških igralk, Miss Sybil Thorndike. Po svečanem peromociji je mlada dama z ekspresnim vlakom odpotovala zopet v London, kjer je zvečer, kakor navadno, nastopila v gledališču.

Nenavadna zrakoplovna nesreča. Listi prinašajo obširno poročilo o nenavadni zrakoplovni nesreči, ki se je pripetila minulo nedeljo v Newyorku na vojaškem letališču. Tam se je zbrala ogromna množica, da prisostvuje manevrom novega vodljivega zrakoplova »T. C. 2«. Vežba je bila končana in zrakoplov se je začel spuščati na zemljo. Vojaški so že dosegli vrvi, da bi zrakoplov potegnili v hangar, ko je nenadoma sunek vetra veliko zračno ladijo zopet dvignil. Vojaški so zopet spustili vrvi, razen ene, ki se je nedvomno zapletel in se ni mogel dovolj hitro izmotati. Zrakoplov se je dvigal vedno višje in s strahom so ljudje opazovali nesrečnika, ki je visel na vrvi pod gondolo in se zibal več sto metrov visoko v zraku. Cele čet ure je nesrečnej tako preživel med nebom in zemljo, dokler ga niso zapustile moči. Kakih 400 m daleč od letališča je padel na tla. Od njega šveda ni ostalo drugega, kot razmazana masa mesa in kosti, pomešana s krvjo.

Nov komet. Kraljevski observatorij na Greenwichu je sprejel iz Kopenhagena od tamonjega observatorija obvestilo, da je bil dne 31. oktobra odkrit nov komet. Novo zvezdo je mogoče videti samo s pomočjo teleskopa.

Mariborske vesti.

Maribor, 15. novembra 1923.

m Srebrno poroko slavita jutri, v soboto Francin Marija Klampfer, strugar južne železnice na Koroški cesti 56 v krogu svojih otrok, prijateljev in znancev. Kljub visoki starosti sta oba še čila in zdrava. Čestitamo!

m Ljudska univerza. V ponedeljek dne 19. novembra predava gosp. dr. Makso Šnuderl o svojih vtisih iz Albanije. — Predavatelj je prepotoval to zanimivo deželo in se seznanil z razmerami in običaji albanskega ljudstva. Njegovo predavanje bo tedaj zelo zanimivo. Začetek točno ob pol 20. (1/8) uri. Prostor: mala kazinska dvorana. Vstop prost.

m Proračun mestne občine mariborske za leto 1924 izkazuje izdatkov Din. 6.357.700.—, kritja Din. 6.094.888.50, torej primanjkljaja Din. 262.811.50, ki se bo moral najbrže kriti z novimi dokladi. Obširnejše poročilo o proračunu prinesemo v prihodnji številki.

m Zasedanje porote pri mariborskem okrožnem sodišču prične dne 10. decembra. Doslej je razpisana samo 1 razprava.

m Deževno vreme, ki je napočilo zadnje dni, je prekinilo tudi tlakovanje in asfaltiranje pločnikov. Tako bodo zopet številne ulice podobne hudournikom, ker je občina odlagala s tem delom do pozne jeseni, mesto da bi bila pravočasno prišla s tlakovanjem. Upamo, da bodo vsaj najbolj blatne ceste posipane s prodcem, sicer bomo utonili v blatu.

m Restavracija »Narodni dom« ima na razpolago okusno renoviran salon, lepe račne sobe za klube in obnovljeno kegljišče. Izrečno pristna domača vina. Abonenti se sprejemajo po 20 Dinarjev dnevno.

m Dar Ljudski knjižnici. Manufaktura trgovina Mastek in Karničnik na Glavnem trgu je darovala Ljudski knjižnici za zavoso nove knjižne omare 10 m platna za kar se ji vodstvo tem potomi iskreno zahvaljuje. Narodno trgovino toplo priporočamo.

m Prijava tuincev. Kralj. policijski Komisariat razglasa: V svrhu natančne evidence se imajo vsi tuji državljani, ki bivajo v tukajšnjem območju brez izjeme javiti do dne 20. tm. med 8. in 15. uro pri tukajšnjem policijskem komisariatu, Slomškov trg, vrata sobe št. 9.

m Poziv! Prejeli smo: Preteklo soboto, 10. tm. dopoldne je neka gospa s klubom nahrnila na Glavnem trgu starega gospoda, ker ni hotel govoriti nemško, z besedami: »unverschämter Kerl« in je tudi pljuvala proti njemu. Ker je bilo zraven mnogo občinstva, pozivam vsakogar, kdor to gospo pozna, da mi naznani njen in svoj naslov pod F. K. v upravištvu Tabora.

m Iz mariborske podružnice Udruženja vojnih invalidov. Prejeli smo: Izvrševalni odbor kot centrala za Slovenijo v Ljubljani je po izvršeni reviziji odobril te podružnice prekinil delovanje. Postavil je podružnici gerenta Rafaela Justina, abs. jurista in določil izredni občni zbor za dne 9. decembra t. l. ob 9. uri v prostorih restavracije »Kosovo«. — Članstvo podružnice se opozarja, da ima delovati tov. Justin strogo po navodilih izvršnega odbora do izvolitve novega podružničnega odbora in naj gleda na disciplino ter se drži pravil.

m Tamburaški odsek glasbenega društva »Drava« priredi v soboto dne 17. novembra v Sokolskem domu Studenci pri Mariboru zabavni večer združen s plesom. Začetek ob 20. (8.) uri. K obilni udeležbi vabi odbor.

m Pri kovinarski obrtni zadrugi v Mariboru se vršijo pomočniške preizkušnje v drugi polovici meseca decembra t. l. Vsi tisti vajenci, kateri končajo svojo učno dobo v času od 1. oktobra do 31. decembra 1923, se pozivljajo da predložijo najkasneje do 16. nov. 1923. prošnje za pripest k pomočniški preizkušnji, spremljene s predpisanimi spričevali, t. j.: 1. spričevalo učnega mojstra, 2. spričevalo o dovršeni obrtno-nadaljevalni šoli, združenemu načelniku. Nadalje se opozarjajo vsi zadrugi člani da smejo sprejemati vajence v smislu § 10. zadr. pr. (§ 99 s. r.) na podlagi posebne pogodbe ki se mora skleniti pismeno v teku 4 tednov potem, ko se je začelo učno razmerje.

Zadružno načelstvo bo proti članom, ki se ne držijo točno vseh predpisov, postopalo strogo v smislu § 25. zadr. pr.

m Usmiljenim srcem Maribor! Tukaj živi v ekrajni bedi in pomanjkanju Filip Zorec, ki se je lansko leto pri nekem transportu kot spremljevalec vagonov ponesrečil. Dobil je pretres možganov in postal vsled tega trajno delanemožen. Obrača se tem potom na usmiljena srca za milodare, bodisi v denarju, obleki in živilih. Darove sprejema iz prijaznosti ga. Marinič v Mariboru, Kaci-janerieva ulica 17.

Narodno gledališče.

REPERTOIRE:

Četrtek, 15. nov. »Umetniška kri«. Ab. D.

Petek, 16. nov. »Jesenske gosli«. Ab. C.

—□—

»Umetniška kri«. Danes, dne 15. nov. se ponovno vprizori ena najpopularnejših Eyslerjevih operet »Umetniška kri«. V glavnih vlogah nastopita ga Mitrovičeva in g. Urwalek. — Predstava se vrši za ab. D, kjer je še več vrst parternih se dežev in lož na razpolago.

Kultura in umetnost

x Ženitev. Komedia v treh dejanjih. Spisal Nikolaj Vasiljevič Gogolj. Režira: Branko Tepavac. Gogoljeva »Ženitev« je komedija, ki se da prijetno čitati in ki pozabavi tudi najbolj pusti obraz. Na odru je ž njo križ. Je kakor stari kraicar: če dolgo drgneš ž njim, postane svetla, da ga ne spoznaš. Zato je ta komedija primerna za diletante in njih občinstvo, pa tudi za najboljše komike in izbirčno publiko. V Rusiji so jo dajali tudi v novejšem času na prvih odrih in je v izbrani zasedbi dosegla uspeh, ki je dostojen literarne slave njenega očeta. Dobra zasedba pa je mogoča zgolj v velikih gledališčih, kjer ni treba uporabljati za manjše vloge začotnikov, ali drugače nedozorelih igralcev; tam se vsaka vloga temeljito naštudira, opili in spravi v harmoničen sklad z drugimi vlogami. Tako podana »Ženitev« ni zgolj »za smeh in zabavo«, temveč zapuša vtis lepega in harmoničnega, kakor vsaka prava umetnina. Mariborska »Ženitev« je dokaj dobro naštudirana in vzbuja salve smeha, vendar pa na nji nekaj pogrešamo: ni prave ubranosti in tiste pristnosti, ki bi izzvala v gledalci domišljiji trajnejše dojme. Imamo vtis, da je bila igra premalo opiljena, na nekaterih mestih pregroba in prisiljena, na drugi strani pa je kvaliteta prerazlična. Tekom nadaljnjih vprizoritvev se bo marsikako raskavo mesto odstranilo; morda ne bo na odru toliko hrupa a zato več figuralne komike. Najbolj sta se vglabila v igro gg. Grom (Podkolesin) in Kovič (Kočkarov). Podkolesin je bil v vseh situacijah zanimiv; bojazljiv, neokretni in samske udobnosti vajeni dvorni svetnik je prijetno zabaval in njegova ohlomoščina je izgledala pristna. Kočkarov je imel za ruski milje nekoliko preveč temperamenta. Vzlic temu pa je g. Kovič pokazal tudi v tej vlogi, da ima mnogo intuitivnega umevanja za komično stran človeškega življenja in da ustvarja svoje komične figure iz notranje originalnosti. Gdč. Petkova je dala Agati Tihovni obilo naivnosti, dasi je njena igra nekoliko spominjala na operetne nastope. Gdč. Šturmov je podala snubačico Teklo Ivanovno z vsemi dobrimi in slabimi strani svoje še nedozorele igre. Gdč. Kraljeva je imela skromnejšo nalogo, ki jo je temu primerno rešila. Efektna je bila figura eksekutorja Jajčnika, ki jo je podal g. Tepavac. S svojo postavo in fiziognomijo spominja ta debeluhar ogromnega pajka, ki hodi čez akte po pisarnah. Anučin in Ževakin (gg. Tomašič in Harastovič) nista bila slaba. Salve smeha je vzbujal g. Tovornik kot jecljavi Staričkov. Tudi g. Skrbinšek je bil kot Podkolesinov sluga igralsko dober, a njegova maska je bila silno površna. V podrobnosti ne zahajamo, ker bi to bilo brezpomembno. »Ženitev« pač daje vsakemu igralcu priliko, da napravi, kar sam zna in more. Od diletantske igre do komike kakega Freudreicha leži nizmerno nijans, ki jih ni moči predpisovati. Uverjeni smo, da bo »Ženitev« obilno zabavala naše gledališko občino.

stvo, ker je spodoben naslednik »George Dandina«.

x Univerza Rabindranatha Tagore. Indijski pesnik Rabindranath Tagore je osnoval univerzo, v kateri skuša spojit delovanje učenjaka s poklicom poljedelca. Učencem daje priliko, da istočasno žanje plodove duha in plodove zemlje. Univerza je v bližini univerze v Kalkuti na nekem velikem posestvu, ki meji na pragozd. Dijaki morajo najprej absolvirati visoko šolo, potem pa se posvetiti poljedelstvu. Vsak izmed teh mladih učenjakov dobi košček zemlje, da ga obdeluje in si na njem sam zgradi hišico, poleg tega pa mora sodelovati pri skupnem delu na celim posestvu. Oba spola sta enakopravna. Velike važnosti je vpliv te ustanove na kmečki stan. Sprva so se seljaki upirali tem vplivom, ščasoma pa so spoznali prednost moderne obdelovanja zemlje. Vodilna misel Tagoreva je, da ustvari nekako središče za študij stare indijske kulture, da vzgaja omladino v kozmopolitičnem duhu in pobija enostranski nacionalizem. Poleg šolanja se bavijo dijaki s športom in igro. Ta univerza je dala tudi inicijativno za pobijanje malarije, kar vrši z uničevanjem zalege moskitov in ustanovitvijo posebne bolnice.

JDS.

Občni zbor oblastne organizacije demokratske stranke za mariborsko oblast se vrši v nedeljo dne 25. nov. 1923 ob 11. uri dop. v Narodnem domu. V smislu strankinega statuta imajo pristop: po en delegat krajevnih organizacij, po trije delegati srezkih organizacij ter po 5 delegatov iz vsakega sreza iz onih občin, kjer še ne obstojajo krajevne organizacije.

Občni zbor krajevne organizacije JDS v Celju se vrši — ne, kakor je bilo pomotoma javljeno, 21. tm. ampak — v torek 20. nov. 1923.

Sokolstvo.

o Sklad dr. Lazara Cara. Sokolsko društvo I. v Zagrebu, apostol jugoslov. Sokolstva, je sklenil na svoji glavni skupščini ustanoviti poseben »sklad dr. Lazara Cara« za podpiranje sokolskega tiska. Danes, ko sokolstvo napreduje z ogromnimi koraki, budi narodne mase, teži s svojim delom za višji cilj, se pri nas občuti velika vrzel v sokolski literaturi, ki bi naj prodrla v gosposke palače, kmečke hiše in delavske bajte. Pisana beseda je živa, je propagatorica misli, volje in dela. Naj Slovenci ne zaostanejo v prispevanju za ta sklad, ki ga zbira Sokolsko društvo I. v Zagrebu, (Bogovičeva ulica 7).

Objave.

§ Odbor podružnice društva drž. policijskih nameščencev v Mariboru vjudno naznanja, da se vrši dne 16. in 17. tm. ob 18. uri v hotelu »Kosovo« poprej Maribor, izvanredni občni zbor s sledečimi sporedom: I. Poročilo centralnega predsedstva. II. Preuredba društvenih pavil. III. Eventualni predlogi članov. Prosi se za polnoštevilen in točen obisk.

Gospodarstvo.

g Izvoz naših pridelkov v Svico. Po prizadevanju mariborskega industrijalca g. Fr. Ogrizka je tvrdka Jakob in C. Oetli iz Flawila, kanton St. Gall v Švici nakupila v mariborski okolici, zlasti v Možgancih, v Račju in drugod za 1.154.725 Din. kmečkih pridelkov in jih spravila na švicarski trg. Tako je doslej odpremila 70 vagonov krompirja, 10 vagonov korenja, 8 vagonov jabolk in 1 vagon čebule. Pozdraviti je treba dejstvo, da se polagoma navezujejo neposredni stiki med našimi producenti in inozemskimi trdkami. Zveza z švicarskimi trdkami je tem večjega pomena, ker je Švica izhodišče nadaljne trgovine z zapadnimi deželami. Trdka Jakob in C. Oetli zasluži posebno priznanje, ker se je obrnila naravnost k našim kmetom in ker namerava sedanji izvoz v doglednem času še povečati.

g Blagovne borze 14. nov. Zagreb: pšenica bačka 320, turščica nova 220, stara 275, oves bosanski 220, moka »0« 525. Novi Sad: pšenica bačka 305—307,5, ječmen bački 250—255, oves bački 220, turščica stara 230, bela 240, fižol beli bački 530, moka »0« 500.

g Tedenski sejem v Zagrebu 14. nov. Cene za 1 kg žive teže: voli I. 18.75, II. 11.5—12.5, mlada živina 13, bosanska 11, krave bosanske 10—11.5, svinje debele 27.5—28, II. 22.5—23, III. 21.5—22.5, teleta I. 22.5—23, II. 19—20.5, krma: seno 87.5—112.5, detelja 100—150, elama 85—100.

g Mednarodna izseljeniška konferenca. Italijanska vlada je zaprosila vlade glavnih držav izseljevanja in doseljevanja, da pošljejo delegate na mednarodno konferenco, ki se bo vršila marca prihodnjega leta v Rimu. Strokovnjaki interesiranih držav bodo preučevali vprašanje, ki se tiče doseljevanja ozir. izseljevanja. Delovanje konference bo le tehnično in popolnoma neobvezno za poedine države. Zaključki pa naj služijo za mednarodno regulacijo izseljeniških vprašanj.

g Dobava mesa. Dne 26. novembra t. l. se bodo vršile pri komandi vojnega okruha v Mariboru in pri komandi mesta v Slovenski Bistrici, dne 28. novembra t. l. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani in pri komandi mesta v Ptuj ter dne 30. novembra t. l. pri komandi vojnega okruha v Celju in pri komandi mesta v Dolnem Dravogradu ofertalne licitacije glede dobave mesa za posamezne garnizije. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

g Prodaja raznega lesa na panju. Pri direkciji šumi v Zagrebu se bo vršila dne 26. nov. t. l. dražba hrastovega, brestovega in bukovega lesa na panju. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

g Dobava desk. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 27. nov. t. l. ofertalna licitacija glede dobave večje količine desk iz mehkega lesa. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Podpirajte Jug. Matico!

POZOR, TRGOVCI
MANUFAKTURNEGA BLAGA!

VILIM PICK, Zagreb, Duga ulica 6

Podružnica MARIBOR, Aleksandrova cesta 26

nudi blago za poznano nizke cene, kakor v centrall v Zagrebu, o čemur se naj vsakdo v svojem interesu prepriča.

25—3

2513

Pierre Loti

Azijada.

(Dalje) (27)

Družba se je sestala v Skutari. Dan je bil veder in solnčen. Izleta se udeležila derviša Riza-effendi, Mahmud-effendi in več prijateljev iz Stambula; v družbi so tudi turške dame, sluge in velika množica prtljage. Slikovita karavana je krenila skozi cipresno alejo, ki obdaja skutarska pokopališča. Pokrajina je mračnoveličastna; s te višine se nudi prekrasen razgled čez Stambul.

LIII.

Čim bolj se bližamo goratim krajem, tem težja je naša pot zbog sneženih zametov. V Angoro potrebujemo spričo take poti najmanj štirinajst dni.

Po tridnevem potovanju sem bil prisiljen kreniti svojo pot, ker sem imel na razpolago le še sedem dni. Z Ahmedom in z dvema izbranimi konjema sem krenil v južno stran, da obiščem Nikomejo in Nicejo, mesti, ki sta znani iz starokrščanskih časov.

Prvi del potovanja je zapustil v meni spomin na mračno, divjo prirodo, na droče potoke, na globoke doline, kjer raste zeleni hrasti, brčljani in cvetoče rhododendre, vse ob krasnem zimskem vremenu in lahko poprašeno s snegom.

Spala sva v hanih — brlogih, ki jih ne morem popisati.

Müdürlüski han je bil najznamenitejši. V Müdürlü sva dospela po noči; stopila sva v prvo nadstropje sajastega hana, kjer je že spalo nekaj ciganov in medvedarjev. Soba je bila docela črna in tako nizka, da si moral vpogniti hrbet, ko si stopil vanjo. In potem je bila

skupna večerja: ogromen kotel, v katerem se je kuhala gosta omaka, v nji pa so plavali predmeti, ki jih nisi mogel spoznati. Okoli kotla so se vsedli gostilniški gostje in si obesili pod grlo več metrov dolgo servijeto, ki je bila vsemi skupna.

Ahmed je dejal, da rajši spi zunaj na mrazu nego v tej duplji. Čez nekaj časa pa sva vendar otopela in vsled silne utrujenosti zaspala na tleh.

Ob prvem jutranjem svitu sva skočila na noge in se šla umivat na sveži zrak, kjer je curljala čista, ledenomrzla voda.

LIV.

Zvečer sva dospela v Ismidt (Nikomejo). Bilo je že mračno. Nisva imela pravih listin in so naju zadržali. Nek paša je bil tako ljubeznjiv, da je izstavil pravilne listine. Po dolgem pogajanju se je nama posrečilo doseči vsaj to, da ni bilo treba spati na stražnici. Konja so zaplenili.

Ismidt je veliko turško mesto, precej civilizirano. Leži na obali prekrasnega zaliva in ima žive, slikovite bazarje. Prebivalstvo ne sme po osmi uri zvečer na ulico.

Radi se spominjam jutra, ki sva ga pozdravila v tem kraju; prvega pomladanskega jutra, ko je solnce že gredo na krasnem sinjem oboku. Dobila sva dober podeželski zajutrek; najini papirji so bili v redu; čutila sva osvežujoče razpoloženje. Napotila sva se k Orhanovi džamiji. Stopala sva po ulicah, kjer je namesto tlaka poginjala divja trava. Metulji so poletavali v solnčnem sijju in žuželke so frčale na spomladansko rajanje. Veter je bil mlačen in je nosil z bližnjih gajev sladke ptičje glasove. Stare, lesene hiše, neugledne zunanosti in razdrapani strehi, so bile po stenah poslikane s cveticami in arabeskami.

Na stenah so gnezdirale čaple, ki so se čutile gospodarje in so razdirale streho, kolikor se jim je zljubilo.

Od Orhanove džamije se je nutil razgled na modri ismidski zaliv, na rodovitne azijske planjave in na bruski Olimp, ki je v daljavi molel pod nebo svoj sneženi vršič.

LV.

Od Ismidta v Taušandzil, iz Taušandzila v Kara-Mussaru, kjer je zopet deževalo.

Iz Kara-Mussara pelje pot v Nicejo (Isnik) čez mračne gore. Snežilo je: bila sva zopet v krajih zime in mraza. Pot je polna presenečenj. Nek Ismael nas je hotel v družbi treh tolovaških tovarišev oropati. Stvar je končala srečneje nego bi si bil mislil: srečala sva se z bašibozuki, ki so naju spremljali v Nicejo. Tudi tu je šlo gladko. Listina, ki jo je izstavil Ismidski paša in glasom katere sem bil turški državljani, ni vzbujala nikakih pomislekov, dasi je bila moja turška govorica nekoliko sumljiva. Bil sem tedaj oficijelno priznani effendi.

V Niceji je prastari hram iz prvih stoletij krščanstva, Aja Sofija (Sveta Sofija), starejša sestra naših najstarejših cerkva na zapadu. Tudi tu sva bila morala spati skupaj z medvedarji.

Hotela sva se vrniti čez Brusso in Mudanijo; ker pa je začelo nedostajati denarja, sva se vrnila nazaj v Kara-Mussaro, kjer sva izdala za kosilo zadnje piastre. Navsezadnje sem izročil Ahmedu še svojo srajco; izkupiček je zadostoval za pot v Stambul. Vstopila sva na ladijo lahkega srca in še lažjih žepov.

Radostno sva pozdravila Stambul, ko sva ga zagledala iz daljave. Teh nekaj dni je izpremenilo prirodno obličje; na strehi moje hiše so se pojavile nove rastline. Na pragu se je nastanila pasja

družina, ki je pred nekaj dnevi dobila obilen naraščaj.

LVI.

Zvečer je došla Azijada in pripovedovala, kako je bila zame v skrbeh in kako pogosto je molila:

»Allah, silamet versen Loti« (Allahi čuvaj mojega Lotija).

Prinesla mi je nekaj težkega, zaprtega v majhno škatlico, ki je dišala po rožnem olju kakor vse, kar je bilo od nje. Obraz ji je žarel od veselja, ko mi je dajala ta mali skrivnostni predmet, ki ga je zelo skrbno skrivala pod obleko.

»Vzami, Loti,« je dejala, »bu benden sanahedie« (dajem ti svoje darilo). Bil je težki prstan iz toččenega zlata, ki je nosil njeno ime.

Že dolgo časa si je želela, da bi mi lahko dala prsten z njenim imenom, ki bi ga vzel s seboj v domovino. Toda revica ni imela denarja. Živela je pač v blagostanju, malone v razkošju, lahko je nosila k meni svilnate blazinice in druge dragocenosti; denarja pa je dobivala prav malo in še s tem je morala podkupovati služkinjo Eminih, da je ni izdala. Težko bi ji bilo kupiti prstan z lastnimi prihranki. Tedaj se je spomnila, da ima sama nekaj zlatnine, ki pa je ni upala prodati ali zamenjati na bazaru; morala si je pomoči na drug način. Prstan, ki mi ga je poklonila, je skrivoma skoval neki skutarski kovač iz Azijadine zlatnine; zato je bil zelo velik, nelep in težak.

In ker si je želela, sem ji moral prisegati, da bom nosil prstan vse življenje in da ga vzamem še v grob...

LVII.

Bilo je svetlo zimsko jutro — jutro mirne levantske zime.

(Dalje prih.)

Mala oznanila.

Klavir, kratek, zelo dobro ohranjen s kovinsko konstrukcijo, ugodne na prodaj, tudi na obroke. Vpraša se v trafiki Aleksandrova c. 77. 2552 3-1

Soba s tremi posteljami se odda trem dijakom. Trubarjeva ulica. št. 5, Almajer. 2554

Posestvo, 40 orolov zemlje, hiša z gospodarskim poslopjem oddaljena 1/4 ure od postaje Vuzenica, vse v dobrem stanju se ugodno prodaja. Pojasnila se dobe v Strmi ulici št. 11, v gostilni. 2555 2-1

Isto se kuhinjska pomoč z dobrimi spricerali k dvem osebam. Naslov v upravnistvu „Tabora“. 2556

Družinska hiša z lepim vrtom, sedem minut od postaje Tezno oddaljena, je takoj po nizki ceni na prodaj. Pojasnila daje „Gostilna Polko“ pri šoli na Teznu. 2553 3-1

Nova salonska obleka in cilindar, smoking, ponošena modra suknja, najete rokavice, popolnoma nove, ženski klobuk, zlati poročni prstani na prodaj. Wildenrainerjeva ulica št. 8, III. nadstr. vrata št. 18. 2557

Prazne steklenice, stare od orčila, sidla, plevila, kupi vsako množino. Josip Reich, Gosposka ul. 38. 2401 9-5

Hiša, enonadstropna, 5 stanovanj, 2 sobi in kuhinja kepeu takoj na razpolago, velik vrt, hlev, elektr. luč, v Mariboru ceno na prodaj. Naslov pove uprava „Tabora“. 2509 2-2

Proda se zelo po ceni 4 orale dobrih nlijv blizu tovarne za dušik v Rušah. Pripravno za tovarne tik železnice. Pojasnila se dobe v trgovini Dobjekar, Tattenbachova ul. 3, Maribor. 2545 2-2

Prodaja po
15%
znižanih cenah

traja še do 30. novembra t. l.

V lastnem interesu vsacega je, da si pred nakupom ogleda veliko izbiro v

modni trgovini
J. Karničnik
Maribor
Gosposka ulica 15.

Lokal za pisarno na Aleksandrovi cesti v bližini kolodvora, obstoječ iz 1-2 sob, najmem s 1. januarjem 1924. event. takoj. Lokalom v prtilišju dam prednost. Ponudbe na upravo „Tabora“ pod „Pisarniški lokal številka 2546“. 2546 3-2

Delavci, pozor! Močne trpež. čevlje od 700—720 K izdeluje in ima v zalogi Ivan Pirc, čevljar, Koreška cesta št. 1. 2543 2-2

Odda se soba s hrano Strossmayerjeva ul. 13/L. 2543 2-2

Lep dobro ohranjen otroški voziček takoj na prodaj. Ciril Metodova ul. 18/L. nadstr. levo. 2541 2-2

Industrialci in obrtniki, pozor!
Razprodaja.

Radi reorganizacije in preureditve podjetja se bo dne 16., 17. in 18. novembra ugodno prodalo več raznih 2544 4-2

mizarskih in kovaških strojev

kakor razne stružnice, žage (Bandsäge), vrtni stroji, „Ajax“ kladiva, „Beche“ kladivo, „Topham“ gater, kopirni stroji, reznovrstno orodje za kovače, ključavnice, mizarje i. t. d.

Predmeti se lahko ogledajo že pred prodaje pri

Tvornici kola i industrija drvene robe d. d. Maribor (Tezno).

Najlepše novitete

Srajce od 60 Din, kravate od 12 Din, klobuke od 105 Din, čepice od 45 Din naprej

kupite 2230
samo v modni trgovini
B. Veselinovič in dr.
Maribor, Gosposka 26
po najnižji ceni!

BERSON
gumijevi podpetniki in gumijevi podplati
so CENEJSI!

Glasovir, pianino in harmonij

se kupi. Ponudbe na upravnistvo „Tabora“ pod „Glasovir“.

* 3-1

Opozorjamo cenjeno občinstvo, da traja prodaja po

15% znižanih cenah

še do 30. novembra. Priporočamo vsakomur, da si pred nakupom ogleda veliko zalogo in izrabi izredno nakupno priliko

v manufakturni in modni trgovini Mastek & Karničnik, Maribor

16 Glavni trg 16

2531 5-2